

ANEXA 22: Identificarea și justificarea tipurilor de măsuri necesare

Cele 4 Zone Urbane Marginalizate se caracterizează în general ca fiind zone cu o populație aflată în risc de sărăcie sau excluziune socială, cu probleme grave la nivel de capital uman, ocuparea forței de muncă și locuire. De multe ori aceste probleme fac ca populația să se simtă marginalizată social și să refuleze atât în relația dintre diferite grupuri, cu statute sociale ușor diferite, sau percepute a fi diferite, cât și în relația cu autoritățile.

Problemele identificate în analiza diagnostic sunt enunțate și prezentate sintetic, fiind puse în evidență proiectele/acțiunile întreprinse anterior și resursele sociale, umane, economice și de mediu ce pot fi utilizate pentru a soluționa problema. Prezentarea problemelor este organizată pe următoarele **sectoare**: infrastructură, spații publice urbane, mobilitate urbană, locuire, ocupare, educație, acces la servicii, comunitate și imagine publică.

Ordinea prezentării problemelor este corelată cu importanța acestora, stabilită în urma corelării punctelor de vedere ale părților interesate relevante din teritoriul SDL cu gradul în care măsurile propuse sunt abordabile la nivel de teritoriu.

Astfel, o parte din măsurile și intervențiile identificate pentru rezolvarea problemelor rezultate în urma analizei diagnostic vor fi abordate unitar la nivel de UAT și nu vor face obiectul Planului financiar propus pentru actuala strategie de dezvoltare locală a comunităților marginalizate, întrucât nu au o contribuție directă la atingerea obiectivului general.

1. Problema 1 (EDUCAȚIE): Deficiențe în accesul și calitatea educației

În ceea ce privește nivelul de educație, la nivelul întregului teritoriu SDL, ponderea cea mai mare aparține persoanelor care au studii liceale. Ponderea persoanelor fără studii este scăzută, majoritatea persoanelor având studii gimnaziale și profesionale. Locuitorii teritoriului reclamă lipsa infrastructurii adecvate în școli și grădinițe, inclusiv lipsa de spații educaționale moderne și spații deschise (ex. Grădinița Strop de Rouă, Școala Gimnazială nr. 133), deficitul de facilități sportive în școli, ceea ce poate afecta sănătatea și dezvoltarea fizică a elevilor, insuficiența materialelor didactice și a mobilierului adecvat în școli, ceea ce poate afecta calitatea procesului de învățare. Foarte mulți dintre copii persoanelor aflate în teritoriul SDL nu au un loc în unitățile educaționale aflate în apropiere (în ZUM 4 și ZUM 1 fiind cel mai scăzut nivel de apreciere privind calitatea zonei în raport cu grădinițe, școlile și creșele existente), iar cei ce au copii înscriși la unitățile educaționale din interiorul SDL se plâng de prețul materialelor și de calitatea celor existente. De asemenea, în teritoriu există o lipsă a serviciilor educaționale de tipul before & after school, motiv ce contribuie la gradului crescut a locuitorilor fără ocupație, aceștia neavând o persoană cu care pot lăsa copii în grijă. Cazurile de abandon școlar sau repetenție sunt menționate de participanții la studiu, ceea ce conduce la necesitatea unor măsuri legate de implementarea unor programe de conștientizare privind participarea la educație pentru părinți, pentru evitarea situațiilor de abandon școlar. Proiectele anterior desfășurate în teritoriu au vizat reabilitarea și demodernizarea infrastructurii preșcolare, renovări energetice pentru infrastructuri preșcolare și școlare sau dotarea unităților de învățământ preuniversitar cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale.

Măsurile pentru creșterea accesului la servicii educaționale sunt prevăzute de **OS1 al SDL**, dar contribuie și la atingerea **OS3 al SDL**, prin consolidarea infrastructurii necesare procesului educațional. Aceste măsuri includ: măsuri de întărire a capacității infrastructurii de învățământ pentru desfășurarea în condiții optime și eficiente a procesului educațional (infrastructura preșcolară/școlară, spații educaționale în aer liber, infrastructura sportivă, dotări, împreună cu furnizarea de servicii educaționale: after/ before school, transport elevi, activități extrașcolare, campanii conștientizare), prin măsuri precum:

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunităților Marginalizate din Sectorul 4

- Modernizarea și construcția infrastructurii preșcolare/școlare, inclusiv amenajarea de spații educaționale în aer liber
- Dezvoltarea infrastructurii sportive conexe infrastructurii școlare
- Furnizarea de materiale didactice / dotări de mobilier școlar necesare pentru a ajuta elevii și profesorii să desfășoare procesul educațional
- Servicii/programe de tip before / after school complementar cu masă caldă pentru copiii cu risc de abandon școlar
- Activități extrașcolare, cultural – educative, sportive etc pentru beneficiarii serviciilor before / after school
- Campanii /Programe de conștientizare privind participarea la educație pentru părinți
- Facilitarea transportului elevilor către/de la unitățile școlare
- Cursuri alfabetizare și programe de tip a doua șansă pentru persoanele adulte

2. Problema 2 (ACCES LA SERVICII): Izolarea Socială și Vulnerabilitatea Persoanelor în Etate și a Categoriilor Marginalizate

Accesul comunității marginalizate la serviciile este, în general, unul bun, cu câteva excepții care pot scădea calitatea vieții persoanelor în cauză. Un procent mai ridicat de persoane care beneficiază de o formă de ajutor social se remarcă la nivel de ZUM 2 (4,82%). Cea mai mare concentrare de locuințe fără asigurare de sănătate se regăsește în ZUM 1, unde în 16% din locuințe nicio persoană nu are asigurare de sănătate, iar în ZUM 4, 10,20%, în ZUM 2 6,83% din locuințe nicio persoană nu are asigurare de sănătate. Tot în ZUM 1, în 8% din locuințe nicio persoană nu este înscrisă la un medic de familie.

Principala problemă reclamată de persoanele din categorii vulnerabile se referă la lipsa veniturilor necesare pentru traiul curent. Persoanele vulnerabile sau marginalizate necesită sprijin, inclusiv consiliere și formare pentru a le facilita integrarea în comunitate și pentru a le oferi suportul necesar pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții și pentru a deveni parte activă a societății.

În plus, se remarcă o pondere semnificativă a persoanelor vârstnice care va impune necesitatea unor servicii care să permită prevenirea intrării acestora în situații vulnerabile.

În teritoriul SDL nu există servicii culturale și recreative. De asemenea, zonele analizate sunt deficitare și în ceea ce privește accesul la servicii comerciale (piețe cu produse provenite de la producători agricoli). În prezent, este în desfășurare un proiect care vizează construirea unei clădiri cu funcțiunea Centru de zi. Populația vârstnică necesită servicii sociale adecvate, cum ar fi îngrijirea la domiciliu, asistența medicală, activități recreative și alte forme de sprijin, pentru a le îmbunătăți calitatea vieții și pentru a facilita îmbătrânirea activă.

Măsurile privind îmbunătățirea condițiilor de acces la infrastructura și servicii sociale sunt prevăzute în **OS2 al SDL** și constau în: dezvoltarea unui sistem de servicii sociale individualizate axat pe nevoile persoanelor dezavantajate și furnizarea de măsuri de acompaniere, prin măsuri precum:

- Servicii sociale pentru vârstnici
- Măsuri de acompaniere în vederea integrării persoanelor vulnerabile / marginalizate beneficiare de locuința

Pachetele minimale de servicii de sănătate pentru persoanele care nu sunt incluse în sistemul asigurărilor de sănătate nu sunt cunoscute. Persoanele vulnerabile, inclusiv comunitățile de romi, se confruntă cu obstacole semnificative în accesarea serviciilor de sănătate, determinate de factori precum lipsa informațiilor adecvate, barierele financiare, distanțele geografice și stigmatizarea socială.

Mulți membri ai comunităților vulnerabile pot să nu fie conștienți de drepturile lor la pachetul minim de servicii de sănătate sau de măsurile preventive disponibile. Lipsa de informare contribuie la subutilizarea serviciilor esențiale de sănătate. Grupurile vulnerabile pot să fie expuse unor riscuri mai mari în ceea ce privește sănătatea reproducerii și violența domestică. Existența discriminării în furnizarea de servicii de sănătate poate include atitudini negative din partea personalului medical, bariere lingvistice, stereotipuri culturale și lipsa adaptării la specificitățile comunităților vulnerabile. Discriminarea poate fi întâlnită nu doar în relația directă cu furnizorii de servicii medicale, ci și în cadrul comunităților și instituțiilor.

Problema informării potențialilor beneficiari și a accesului acestor la servicii publice, în special sociale și de sănătate este abordată în cadrul unui obiectiv distinct, respectiv **OS3 al SDL**, care vizează sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii integrate sociale, de sănătate și educație pentru sănătate, ocupare și educație, prin măsuri precum:

- Acțiuni de informare a persoanelor vulnerabile (inclusiv romi), asupra dreptului la pachetul minimal de servicii de sănătate pentru persoanele care nu sunt incluse în sistemul asigurărilor sociale și de sănătate
- Campanii de informare și consiliere privind sănătatea reproducerii, prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane
- Promovarea măsurilor privind combaterea discriminării în accesarea serviciilor de sănătate publică, la nivel comunitar, la nivelul instituțiilor și a altor factori implicați

3. Problema 3 (OCUPARE): Sărăcia și Excluziunea Socială a Populației de Etnie Romă, cu Accent pe Tineri și Femei

În zonele urbane marginalizate din Sectorul 4, procentul persoanelor fără ocupație pe intervalul de vârstă 15 – 64 de ani este semnificativ (29,33% în ZUM 1, 28,24% în ZUM 4, 25,55% în ZUM 3 și 23,81% în ZUM 2 din categoria de vârstă analizată). Același situație se observă și în cazul tinerilor de 16 – 24 de ani care nu sunt încadrați în muncă și nici nu urmează o formă de educație sau formare (54,41% în ZUM 2, 50% în ZUM 4, 35,11% în ZUM 3 și 14,29% în ZUM 1 din categoria de vârstă analizată).

În ZUM 2, populația ocupată este predominant formată din bărbați, în timp ce ponderea femeilor în populația ocupată este de numai 44,44%. Unul din motivele posibile pentru această situație poate fi legat de lipsa infrastructurii preșcolare, care să permită accesul mamei în câmpul muncii în condițiile înscrierii copiilor la creșe sau grădinițe. Nivelul de apreciere al locuitorilor cu privire la oportunitățile de găsire a unui loc de muncă este unul mediu. Principalul motiv invocat este legat de condițiile de lucru oferite erau foarte dificile (în special în ZUM 4 – 14,29% invocând acest motiv pentru lipsa unui loc de muncă), dar și lipsa accesului la informații referitor la oferte de muncă (8,16% în ZUM 4, 7,83% în ZUM 3, 7,69% în ZUM 1). Din motivele exemplificate de respondenți pentru situația persoanelor fără ocupație s-a menționat faptul că nu au găsit un loc de muncă sau că au avut, dar au renunțat și caută alt loc de muncă. În plus, șansele de a intra pe piața muncii scad din cauza nivelului scăzut de educație, a lipsei calificărilor și pe seama discriminării din partea angajatorilor. Programele de informare, consiliere, mediere și facilitare a angajării, în special în rândul populației de etnie romă sunt insuficiente iar măsurile de sprijin existente sau insuficient promovate.

Măsurile pentru creșterea ocupării prin informare, consiliere, mediere și facilitare a angajării și, implicit, a veniturilor populației din comunitățile marginalizate, sunt prevăzute în **OS3 al SDL** și includ măsuri de informare, conștientizare și consiliere în vederea integrării pe piața forței de muncă și pentru combaterea nediscriminării, precum și implementarea unor programe de informare și consiliere, inclusiv mediere și facilitarea angajării, prin măsuri de tipul:

- Acțiuni de informare, demersuri specifice și permanente de înregistrare în baza de date a persoanelor inactive conform prevederilor Legii nr. 76/2002, consiliere, destinate creșterii ocupabilității în rândul populației de etnie romă perioada 2022-2027 cu accent pe segmentele tinere și femei romi
- Campanii de informare și consiliere privind înființarea de afaceri, cu accent pe dezvoltarea economiei sociale, în vederea integrării persoanelor defavorizate și combaterii discriminării pe piața muncii
- Acțiuni de informare și consiliere profesională
- Programe de mediere și facilitare a angajării, inclusiv prin campanii de promovare a avantajelor angajării tinerilor în rândul angajatorilor destinate încurajării participării părinților romi la procesul educațional din școală și din afara ei.
- Servicii personalizate pentru înființarea de afaceri
- Crearea de întreprinderi sociale.

4. Problema 4 (COMUNITATE ȘI IMAGINE PUBLICĂ): Lipsa de coeziune la nivelul comunității și imaginea negativă a zonei

Imaginile negative și prejudecățile asupra acestor zone marginalizate au un impact puternic asupra comunităților, acestea resimțind adesea discriminării în școli, la locul de muncă și în societate.

În interiorul teritoriului SDL au fost reclamate acte de vandalism, violență asupra persoanelor, furturi din locuințe, din mașini, desene și mâzgăleli pe fațadele blocurilor. Astfel de fenomene conduc la formarea unei percepții generale negative asupra zonelor urbane marginalizate.

Măsurile posibile pentru atingerea **OS4 al SDL** au în vedere creșterea coeziunii la nivelul comunității, prin măsuri precum:

- Ședințe publice periodice pentru consultarea comunității
- Ateliere de lucru pentru a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate
- Crearea unei soluții digitale pentru semnalarea problemelor de către cetățenii din comunitatea marginalizată.
- Sistem de supraveghere pentru creșterea siguranței și prevenirea criminalității în zonele urbane marginalizate.

5. Problema 5 (INFRASTRUCTURĂ): Infrastructura de bază mediu dezvoltată

Chiar dacă nu mai reprezintă o problemă majoră la nivel de teritoriu, infrastructura tehnico-edilitară este semnalată în continuare ca fiind o problemă, chiar dacă nu cu o frecvență semnificativă, problemele amintite fiind legate de accesul la utilități și de necesitatea extinderii iluminatului public, măsură care este asociată cu nevoia de siguranță la nivel de zonă.

Astfel, se semnalează infrastructura învechită în anumite zone, în unele zone fiind chiar inexistentă din anumite puncte de vedere (0,47% din teritoriu nu are acces la rețeaua de apă, 1,03% la sistemul de canalizare, 0,09% la instalația electrică, aceste cazuri fiind mai des întâlnite). Analizând modurile în care este încălzită locuința, se observă că în anumite zone din teritoriul SDL există locuințe lipsite de surse de căldură (ZUM 2 – 1,02%, ZUM 3 – 0,25% și ZUM 4 – 2,04%). Mai sunt semnalate probleme legate de poluare și în special de calitatea scăzută a aerului (doar 35,34% din populația teritoriului consideră că poluarea aerului nu este o problemă) care necesită intervenții specifice

Nevoile de acces la infrastructura de bază identificate la nivelul comunităților marginalizate impun o serie de măsuri concentrate care conduc la atingerea **OS5 al SDL** și care vizează reabilitarea și modernizarea

infrastructurii tehnico-edilitare și de asigurare a utilităților (iluminat public, alimentare cu apă, canalizare, energie termică), prin implementarea de măsuri precum:

- Refacerea infrastructurii degradate de utilități publice – iluminat public, apă, canalizare, gaz metan, electricitate.

6. Problema 6 (SPAȚII PUBLICE): Spații publice urbane insuficiente

Nevoia de spații publice urbane de calitate este semnalată în continuare, chiar dacă au fost realizate investiții în acest sens în ultimii ani. Principalele probleme semnalate sunt legate de existența gunoaielor stradale, dar și modalitatea deficitară în care se face colectarea selectivă a deșeurilor. De asemenea, sunt semnalate probleme privind spațiile verzi, aspectul general al zonei, aspectul și calitatea spațiilor verzi din jurul blocurilor și problema locurilor de joacă, respectiv a parcurilor pentru animalele de companie.

În privința deșeurilor, cetățenii (atât respondenți la cercetarea în teren cât și participanți la întâlnirile publice) reclamă ghețele de gunoi aflate într-o stare degradată și curățenia din jurul acestora (ZUM 2 și ZUM 3), 25,13% din respondenții de la nivelul teritoriului SDL considerând o problemă depozitarea necorespunzătoare a gunoaielor. În privința colectării selective, sunt locuitori care menționează faptul că nu știu exact cum și unde se colectează separat sau care observă că preluarea gunoiului nu se realizează selectiv. În acest sens, este necesar un efort conjugat atât din partea serviciului public de salubritate, cât mai ales din partea comunității locale care trebuie responsabilizată prin acțiuni de informare și conștientizare.

În privința spațiilor verzi este în continuare semnalată necesitatea extinderii acestora, dar și a menținerii calității spațiilor verzi existente, prin măsuri de toaletare a copacilor („Toaletarea pomilor uscați care stau să cadă”) și întreținerea spațiilor verzi. Aceleași observații sunt și cu privire la spațiile verzi din jurul blocurilor, care necesită extindere sau întreținere.

Măsurile propuse pentru atingerea **OS5 al SDL** pe sectorul spațiilor publice, vizează modernizarea infrastructurii și calității aferente spațiilor publice prin măsuri de tipul:

- Modernizarea infrastructurii și calității aferente spațiilor publice (aspectul zonei - managementul deșeurilor, spații de joacă, parcuri animale companie, responsabilizarea cetățenilor)

7. Problema 7 (MOBILITATE URBANĂ): Mobilitate urbană congestionată

În privința mobilității, marea parte a străzilor din teritoriu sunt reabilitate, însă, există o serie de probleme legate de infrastructura adiacentă, locuitorii din teritoriu reclamând faptul că trotuarele și aleile sunt foarte înguste (în unele situații chiar ocupate cu mașini, forțând pietonii să meargă pe partea carosabilă, cu riscurile aferente) și într-o stare degradată. Pe lângă acestea, locuitorii care nu au reședința în apropierea unei stații de transport în comun preferă să utilizeze autovehicolul personal. Traficul îngreunat contribuie semnificativ la poluarea aerului și sonoră. Emisiile provenite de la vehiculele cu combustie internă pot afecta calitatea aerului, având consecințe asupra sănătății locuitorilor. Zgomotul mașinilor este menționat ca fiind ”o problemă” în special în ZUM 4 – 34,88%, dar și în ZUM 2 – 22,73% și ZUM 3 – 21,94%. Probleme legate de trafic, care ar implica necesitatea unor măsuri de fluidizare a traficului, sunt semnalate mai degrabă în ZUM 2. Creșterea siguranței pietonilor este o nevoie semnalată la nivelul teritoriului; în mod special nevoia amplasării unor limitatoare de viteză a fost menționată în ZUM 3.

De asemenea, nevoile de îmbunătățire a mobilității și accesibilității identificate la nivelul comunităților marginalizate impun o serie de măsuri concentrate în vederea realizării **OS5 al SDL** pe sectoarele ce vizează mobilitatea, după cum urmează: îmbunătățirea mobilității urbane, prin măsuri precum:

- Îmbunătățirea mobilității urbane (infrastructura rutieră și pietonală, inclusiv parcuri)

8. Problema 8 (LOCUIRE): Condiții de locuire deficitare

În privința locuirii, una din principalele probleme comune cu care se confruntă teritoriul SDL este legată de locuințele supraaglomerate, fiind multe locuințe în care trăiesc până la 7-12 persoane (nu neapărat înrudite). Motivul cel mai adesea invocat pentru conviețuirea acestora a fost faptul că situația materială nu le permite altă variantă de locuire.

O problemă comună și foarte frecvent semnalată o reprezintă starea blocurilor de locuințe, respectiv existența blocurilor nereabilitate și care necesită investiții pentru creșterea eficienței energetice. Deși au fost făcute numeroase investiții în acest sens în ultimii 5 ani, este necesar ca această preocupare a administrației să continue. De asemenea, participanții la studiu se plâng și de aspectul interior al blocurilor, pe lângă cel exterior (în ZUM 2 și ZUM 4 fiind cel mai slab cotate) și de lipsa accesului adecvat persoanelor cu dizabilități. Nevoia de reabilitare a blocurilor este semnalată în special în ZUM 3, iar nevoia de anvelopare termică a blocurilor este semnalată în egală măsură în cele patru zone analizate.

De asemenea, nevoile de îmbunătățire a locuirii identificate la nivelul comunităților marginalizate impun o serie de măsuri concentrate în vederea realizării **OS5 al SDL** pe sectoarele ce vizează locuirea, după cum urmează: reabilitarea infrastructurii de locuire (eficiență energetică clădiri rezidențiale, reabilitarea blocurilor), prin măsuri precum:

- Reabilitarea infrastructurii de locuire (eficiență energetică clădiri rezidențiale, reabilitarea blocurilor)

Corelarea problemelor identificate, a sectoarelor aferente acestor probleme cu obiectivele specifice care vizează rezolvarea problemelor este reflectată în tabelul următor:

#Problema. Sector / Obiectiv specific	#1. Educație	#2. Acces la servicii	#3. Ocupare	#4. Comunitate și imagine publică	#5. Infrastructură	#6. Spații publice	#7. Mobilitate	#8. Locuire
OS1 Creșterea accesului populației din comunitățile marginalizate la o educație de calitate până în 2029	X							
OS2 Îmbunătățirea condițiilor de acces la servicii sociale pentru persoanele din comunitățile marginalizate până în 2029		X						
OS3 Sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum românii, la servicii integrate sociale, de sănătate și educație pentru sănătate, ocupare și educație până în 2029	X	X	X					
OS4 Promovarea spiritului comunitar, a înțelegerii reciproce și prevenirea și combaterea discriminării				X				
OS5 Dezvoltarea infrastructurii de bază (tehnico-edilitare, spații publice și de locuire) și îmbunătățirea mobilității urbane în zonele urbane marginalizate până în 2029					X	X	X	X